

Forum Ecclesiasticum

In Quo Jus Canonicum Universum, Librorum Ac Titulorum Ordine Per Quæstiones Et Responsa, Tam Canonistarum Veterum & Recentiorum, quàm Legistarum, in iis, quæ Utrique Juri, Canonico Et Civili Communia Sunt, Authoritate stabilita, Methodo clara & facili explanantur

Leuren, Peter

Moguntiae, 1719

Quæst. 244. Quotupliciter venditio & emptio dividatur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73957](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73957)

emptionis de tali re ab ignorantibus initus omnino nullus est, & pretium emptori restituendum. Idem est, si solo emptore ignorante initus, sed tunc in super emptori competit actio ex empto, vi cuius consequatur id, quod ejus interest, ne deciperetur à venditore. Struv. *loc. cit.* Si vero error est circa qualitates naturales. V. g. ematur vinum Gallicum deterius pro Rhenano, servus iners pro indutrio & artifice, corrupta pro virgine &c. non vitiat emptio; competit tamen emptori actio ex empto adversus venditorem ad id, quod interest. Struv. *loc. cit.* Muller. *ad illum. th. 9. lit. n.* Secus est tamen, seu emptio est nulla, si committatur error circa sexum, ut si quis putet se emere masculum, dum sit femina, l. 11. §. 1. ff. de *contrab. empt.* Franzk. *ad emnd. t. num. 64.* Lauterb. *ibid. §. 112. in fin.* Muller. *l. c. lit. 9. §. 1.* eò quod licet sexus quò ad hominem naturaliter consideratus sit quædam qualitas, ut Muller. si tamen homo non præcise, sed in statu suo tali in emptionem veniat, sexus materiæ rationem habet ac proinde ad substantiam masculi & feminæ pertineat. Porrò circa hæc notandum, quòd licet contra venditorem scientem, vel crasse errantem, (idem enim in jure reputantur scire & supinè ignorare,) competat emptori actio ad interesse, & quandoque etiam ad rescissionem contractûs, dum nimirum id in specie id permittit, aut fortè non interest rem habere, accedente insuper adversarii dolo, ob quem magis quàm ob errorem rescindatur contractus. Ubi tamen venditor non supinè ignoravit, non tenetur emptori ad interesse, sed tantum ipsius rei nomine, ut nimirum tantum restituatur vel detrahatur à pretio, quanto ob defectum qualitatis minus valet; ita Lauterb. *cit. §. 112.* Septimò, si error sit circa accessoria, nimirum quæ vice accessionis rem venditam sequuntur, emptio non vitiat, l. 34. ff. de *contrab. empt.* sed virtute rei principalis, in quam consensus, sustinetur negotium etiam quò ad accessiones. Struv. *h. t. th. 11. §. ibid.* Muller. *lit. n.* Lauterb. §. 13.

Quest. 243. An de substantia emptionis & venditionis sit certa verborum forma aut scriptura?

Resp. Regulariter loquendo nec certam verborum formulam, ut stipulatio, nec etiam litteras aut scripturam ad sui constitutionem seu essentiam requirunt venditio & emptio; cum scriptura ad nullius contractûs alteriusve actûs substantiam de jure requiratur, nisi in casibus in jure expressis; eam autem requiri ad substantiam emptionis venditionis jus nullibi requirit. Abb. *in c. 1. de his. quæ sunt à Pralat. num. 4.* Molin. *de 7. §. 7. tr. 2. d. 468. num. 7.* Pith. *h. t. num. 1.* Wiestn. *num. 9.* Reiffenst. *num. 15.* cum communi juxta l. 1. §. fin. C. *h. t. l. 17. C. de fide instrum. l. 4. ff. de pign.* Unde dum passim ab AA. dividitur in scriptam & non scriptam non est divisio substantialis aut naturalis, sed accidentalis, ut Lauterb. *in ff. de contrabend. empt. §. 4.* Sed neque est de ejus substantia, ubi ex conventionione inter emptorem & venditorem, vel sine tali conventionione ipso facto confectum est scriptum vel etiam instrumentum, modò isti confectioni contrahentes suum consensus non alligaverint, uti, ubi de hoc nihil expressum aut etiam id ex circumstantiis non colligitur, factum præsumitur; cum quisquis præscindendo à tali expressione, juxta naturam contractûs velle contrahere, & quod ut plurimum sit, in dubio factum esse censetur. Adeoquè in eo casu

censendum, talem scripturam adhibitam solum, ne temporis longinquitate excidat memoria celebrata venditionis, ut ubi necesse est, per eam facta probari possit, & ita docent Salaf. *de empt. du. 65.* Tusch. *v. contractus. concl. 99.* Vasquius *illust. controvers. l. 1. c. 28. n. 23.* Haunold. *Tom. de 7. §. 7. tr. 10. c. 1. controv. 4. n. 15.* Wiestn. *h. t. num. 9.* Sed neque, dum emptio & venditio jam perfecta in scripturam redigitur solius probationis gratiâ, eam dici fieri in scriptis, ait Lauterb. *ad ff. h. t. §. 6.* citans Carpz. *p. 2. const. 33. defens. 13.* Sed dum partes, uti possunt, expresse vel tacite conveniunt, sese non nisi in scriptis contrahere velle, ita ut ante scripturam seu instrumentum venditionis & emptionis undequaque perfectum nulla nascatur obligatio. In quo casu venditio nulla est, semperque penitentia locus est, (idque etiam datâ arrhâ in signum contrahendæ emptionis, quam tamen amittit emptor, ubi, etiam necdum confectâ scripturâ, non vult emere. Lauterb. §. 5.) usque dum dicta scriptura, sive per Notarium, sive manu contrahentium, vel ab altero eorum subscripta, hoc est, omni ex parte perfecta, (& ut addit Muller. *loc. cit. th. 2. lit. e.*) coram venditore & emptore lecta, in princ. *Inst. h. t.* quia à contrahentibus nihil actum censetur, quamdiu aliquid agendum superest, juxta *L. cum Silianianum. C. de his quib. ut indig.* & ita tradunt. Molin. *loc. cit. d. 337. n. 5.* Wiestn. Muller. *LL. cit.* Carpz. *loc. cit. n. 12.* Lauterb. §. 5. qui etiam §. 4. quòd in eo casu scriptura non requiratur ut causa efficiens influens in effectum, sed tanquam causa sine qua non, sive ut conditio, in quam consensus contrahentium differtur, & quâ posita ipse perficiatur, eoquè purificato, contractus venditionis & emptionis perficitur. Et sic potius ipsa conventio seu actus conventionis de futura venditione differtur in tempus perfectæ scripturæ, dum aliâ, ut idem, in venditione conditionali, non tam actus, quàm ejusdem perfectio obligatoria seu vis obligandi in futurum differtur de restrictione contrahentium ad scripturam vide Muller. *th. 21. fult.*

Quest. 244. Quotupliciter venditio & emptio dividatur?

Resp. Dividitur (intellige, divisione minus strictè tali,) primò juxta jam dicta in eam quæ fit scriptis, & eam, quæ fit sine scriptis. Quarum hæc non ideo dicitur fieri sine scriptis, seu differt ab altera, quòd non æque super ea, quàm super altera confectum sit scriptum seu instrumentum; sed quòd, licet illud super ea confectum sit, uti fieri frequenter solet, independentè à tali instrumento jam in suo esse constituta sit, & vim obligandi habeat. Altera verò, quæ in scriptis fieri dicitur, non nisi post tote instrumentum ex conventionione contrahentium in suo esse constituitur, & vim obligandi habeat. Wiestn. *h. t. n. 13.* juxta dicta *quest. præced.* Dividitur secundò in naturalem, artificialem & negotiatoriam. Lauterb. *h. t. §. 7.* citans Molin. *l. c. d. 33. n. 2.* Naturalis, vel etiam œconomica dicitur illa, quâ quis emit illa, quibus ad sui suæque familiæ sustentationem & conservationem eget, venditque ea, quæ superflua habet absque ordinatione ad lucrum. Artificialis emptio dicitur, quâ quis emit eo fine, ut per industriam commutatum iterum vendatur. V. g. lana, ut inde conficiatur pannus. Avis, ut postmodum edoceatur loqui, cantare. Negotiativa, quâ res aliqua emitur ea intentione, ut integra & non mutata denuo cum lucro vendatur. Quam in se malam non esse, sed licit-

licitam, dum licet mediis non prohibitis lucrum querere ad sui suorumque sustentationem, aut etiam ad exercendam liberalitatem & misericordiam in alios, ostendunt de Lugo, de *7. & 7. d. 26. f. 3. num. 21.* Molin. *loc. cit. a num. 3.* Dividitur tertio in emptionem & venditionem generis & speciei. Quarum hac convenitur de una certa & designata specie, vel potius uno vel pluribus certis individuis alicujus speciei. V. g. uno certo bove ex toto grege designato, tradendis pro pretio. Ita verò, quæ venduntur & emuntur ex pluribus generibus una species, vel ex pluribus speciebus unum vel plura individua. V. g. ex pluribus ejusdem formæ ejusdemque æstimationis pileis vel equis, nullo certo designato. Inter quas emptionis & venditionis species illud est discriminis; quòd si certa seu designata species seu individuum emptum pereat ante traditionem sine culpa venditoris, ea pereat emptori. Si verò empta certi generis species vel speciei individuum aliquod non designatum, pereat venditori, ita ut hic etiam unum ex residuis individuis emptori tradere teneatur. Dividitur quarto ratione modi vendendi & emendi, dum res emuntur & venduntur, vel quòd ad corpus, seu tanquam totum corpus; vel quòd ad mensuram. Quòd ad corpus fieri dicitur, dum plures res, sive homogeneæ, sive heterogeneæ simul cumulativè, seu plures species vel individua per modum unius rei individua, seu tanquam unum corpus, sine numeri, ponderis, mensuræ expressione emuntur. V. g. totus grex, cumulus tritici, omne vinum, quod est in cella vel dolio, totum volumen panni &c. sine ulla modiorum, amphorarum ulnarum expressione. Quæ etiam dicitur venditio per aversionem; quia in ea omne periculum à venditore in emptorem avertitur, & ad hunc rei ex toto vel ex parte pereuntis spectat interitus, juxta *L. cum convenit. C. de peric. & commod. rei vend. l. qui officii ff. de contrab. empt. & ibidem Brunnem. n. 1.* Carpz. *l. 5. respons. 21.* Lauterb. *in ff. h. t. §. 30.* Muller. *ibid. th. 10. lit. d.* citans Covar. *pract. 99. c. 3.* item Wiestn. *h. t. n. 15.* citans Haunold. *de 7. & 7. tr. 8. n. 50.* Adhuc tamen etiam ad corpus facta censetur venditio, dum expressus quidem numerus, pondus, aut mensura, non taxativè tamen, seu animo restringendi contractum ad numerum illum & pondus; sed solum demonstrativè seu rem demonstrandi gratia facta, vel etiam solum enunciativè & narrativè. V. gr. dum certum corpus nominatum cum suis finibus, vel alio modo designatum, postmodum sit mentio numeri vel mensuræ. V. gr. dicendo: vendo tibi fundum talibus finibus circumscriptum, qui est 100. jugerum: vel etiam vendo tibi hunc fundum 100. jugerum, qui habet tales fines seu limites. Wiestn. *loc. cit.* Muller. *loc. cit. lit. µ.* Lauterb. *loc. cit.* citans Carpz. *ubi ante.* Franzk. *h. t. num. 108.* Mantic. *de ambig. convent. tit. 17. a n. 12.* Afflictis *decis. 68. &c.* Atque ita etiam, dum in hoc casu seu modo vendendi principaliter habetur ratio ipsius fundi seu totius rei venditæ, censeturque venditum omne illud, quod intra fines illius continetur, licet fortè in eo, quod demonstrativè vel enarrativè adjectum, nimirum in numero vel mensura sit erratum, ut Muller. *loc. cit. th. 13. lit. a.* Lauterb. *§. 32.* citans Franzk. *ubi ante, num. 114.* pretium neque in favorem venditoris sit augendum, si major rei quantitas, quam expressa, reperitur, neque in commodum emptoris minuendum, si minor quantitas deprehendatur, juxta *l. 13. §. 14. ff. de act. empt. & l. 45. ff. de evict.* Sed ut æqualitas, quæ inter contrahentes requiritur, utriusque obser-

R. P. Leur. *Jur. Can. Lib. III.*

vetur, sive quid desit in quantitate, sive quid abundet, id totum damno vel lucro emptoris cedat; hanc inquam sententiam esse communem DD. ait Lauterb. *l. c.* Muller. *l. c. th. 13. lit. c.* frequentiore DD. calculo receptam dicit; quin & eam esse in praxi receptam apud eundem testatur Franzk. *ad tit. de act. empt. n. 118.* quamvis idem *n. 119. & seq.* judicet, contrariam sententiam quòd ad eam partem; quòd si quantitas minor reperitur, in commodum emptoris pretium non sit minuendum, de jure communi esse veriorum. Uti ipsum testatur Lauterb. *defendi à Mantic. l. c. n. 19. & seq.* Befold. *p. 6. conf. 267.* Tulden. *in Cod. ad tit. de peric. & commod. rei vend. n. 13.* quem tamen id bene limitare dicit hac ratione: si emptor modum seu quantitatem sciverit. Fit è contra ad mensuram seu quantitatem emptio & venditio, dum genere vel in corpore comprehensorum certa individuorum quantitas, v. g. ex cumulo tritici decem modii, ex vini dolio 100. amphoræ, ex fundo 10. jugera, constituto in singula individua distributivè pretio. V. g. in singulos modios tribus imperialibus; vel etiam collectivè seu pro omnibus individuis simul sumptis. V. g. pro decem modis 30. pro 10. jugeribus 100. imperialibus emuntur. Toties enim ad mensuram contrahitur emptio, quoties expressè vel tacitè in singulas mensuras statuitur dicto modo pretium, ac ita principaliter attenditur quantitas certa modò tamen contractus à mensura seu quantitate initium duxerit. V. g. vendo tibi decem jugera, unde si acervus plures quàm decem modios, fundus plura quàm 10. jugera contineat, excessus venditus non censetur. Carpz. *cit. l. 5. resp. 25. n. 3.* Haunold. *loc. cit. n. 25.* Wiestn. *loc. cit.* Lauterb. *§. 32.* & sic in genere, ubi venditio facta ad mensuram, ita ut hæc restrictè & formaliter expressa, si dein mensuratione facta, major rei quantitas reperitur, superfluum comòdo venditoris cedit, ut emptor illud restituere, aut pretium augere debeat, ut sic contractus ad æqualitatem reducat. Molin. *loc. paulo post citand.* quamvis contrarium teneat Covar. *pract. 99. c. 3.* apud Mull. *th. 13. lit. c.* qui id in puncto juris verissimum dicit, idemque doceri à Franzk. & aliis, nimirum pro incremento reperto non teneri emptorem augere pretium vel supernumerarium restituere, sed rem totam pertinere ad emptorem, pro ut expressè dicitur, *l. 42. de act. empt. & l. 45. de evict.* ubi adhuc durius agitur cum venditore, de quo vide Mull. *l. c.* Si verò minor modus seu quantitas reperitur, quàm expressum, venditor vel defectum supplere, vel aliquid de pretio convento remittere debet, *l. 40. ff. h. t.* Mull. *th. 12. lit. a.* citatis pluribus, qui etiam *th. 13.* ex Molin. *tr. 2. de 7. & 7. d. 369. n. 8. & 9.* addit, hoc posterius procedere tam in foro interno conscientia, non tantum, ubi venditor sciens, rem esse minoris quantitatæ, eam expressit, sed etiam quando bona fide eam expressit, credens rem esse tantæ quantitatæ. Plures modos vel casus, in quibus censetur venditio facta ad mensuram, vide apud Muller. *l. cit. l. 3. & 4.* Porro licet emptio ad mensuram contracta ratione vinculi seu obligationis, ita ut retractari nequeat, perfecta sit, quamprimum partes de re & pretio tradendis consenserunt. Mantic. *cit. tit. 17. num. 5.* Trentacinq. *l. 3. tit. de empt. & vend. resol. 5. n. 2.* Muller. *cit. th. 12. lit. c.* Lauterb. *l. c. §. 35.* ante tamen mensurationem pro imperfecta habetur, & hac facta perfici dicitur ratione periculi. Lauterb. Mull. *LL. cit.* ita ut si acervus tritici, vinum in dolio ante mensurationem pereat, interitus sit venditoris, *L. cum convenit. C. de peric. & commod. rei vend.* eò quòd venditio facta seu potius perfecta præsumatur sub conditione, si res adnumerata, ad mensuram appensa fuerit, *L. quod sepe. §. 35. ff. de contrab. empt.* Wiestn. *l. c.* citatis Haunold. *ubi ante. n. 61.* Brunnem. *in L. qui officii. ff. h. t. num. 1.*